

“Zvenygora. Insurgents. Saber to the commissioner” as the book by YevgenSteblyvsky; Soviet and post-Soviet visions of the Ukrainian history and its drivers and two types of artistic documental writings are compared; dissimilar ideological concepts such as pro-Bolshevik and pro-Ukrainian ones are indicated. As a result of the comparative typological analysis major similarities and differences are determined. So as Igor Muratov’s “Confession on the top” is a novel (psychological novel- confession of Vitaly Primakov is by Leonid Pervomaysky “court of died over alive oneself”) then YevgenSteblyvsky’s book doesn’t have a clear definition of genre (art and adventure novel; “romantic and terrible legend on Cossack cavalry of the Ukrainian People’s Republic epoch”; the first historic action on the events of Zvenigorod-Tarashcha uprising in 1918). Artistic and psychological features are prevailing in Igor Muratov’s literary work, historic truth is complemented by the author’s speculation/fiction (mainly in the field of character’s self-reflections), while YevgenSteblyvsky’s book is specified in documentary, factography, archive prehistory and autobiography, however, the artistic value is just obvious. The vast majority of characters in both literary paintings are historic persons except Sydor of “Confession on the top” and wise magician Teacher Orest Hoshi of the book “Zvenygora. Insurgents. Saber to the commissioner” (Reality of them is not yet documentary confirmed but their presence in the analyzed texts is indispensable and even significant). As the central figure, Igor Muratov proposes “resurrected” Vitaly Primakov; epoch is presented in the light of his (Primakov’s) consciousness, memory, thoughts. Instead YevgenSteblyvsky opens the boundaries of a single, to the recipient’s attention presents Rudynsky family first pronounced in different-time representatives as Maksym (Rud) been contemporary of the UPR epoch and Vitaly Primakov and our contemporary Roman (Rom) fates of which are revealed in the art literary discourse almost parallel in proper contexts. Presence of the character-contemporary as one of the potential features of the documental biographical prose is articulated in each analyzed book: transformation, “implantation” of soul/consciousness of the “other”, infusion of narrator’s blood into fates of chieftain Rud and student, later journalist Rom are stated, even more – formula “Rudynsky = Steblyvsky” is frankly realized (“Zvenygora...”); “Self” of the author-narrator, narrator-contemporary is merged with Primakov’s “Self” as the highest level of psychology (Igor Muratov’s “Confession...”).

Importance and relevance of studies on the Ukrainian documental biographical prose in its historic development and prospect are articulated by the author.

Key words: documental biographical prose, novel, artistic, historic, psychological, ideological concept, individual/national, author, narrator, truth, speculation and fiction, Cossack, identity, family.

Одержано редакцією 26.10.2016
Прийнято до публікації 08.12.2016

УДК 821.161.2.09- Пагутяк: 14.5

ГАЛАЄВА Оксана Миколаївна,
здобувач кафедри української літератури та
компаративістики Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького
e-mail: galayeva-oks@ukr.net

ПРОБЛЕМАТИКА РАННЬОЇ ТВОРЧОСТІ ГАЛИНИ ПАГУТЯК

У статті прослідковано життєвий і творчий шлях Г. Пагутяк 80 років ХХ століття. Зроблено спробу не тільки художньо інтерпретувати стиль мисткині в контексті тодішніх літературних традицій, а й визначити її пошуки інноваційних підходів. Розглянуто творчий доробок авторки, розкрито систему образів, подано основні характеристики, з’ясовано спільні риси всієї творчої палітри. Досліджено художні деталі, елементи характеротворення. Звернено увагу на художню реалізацію письменницею екзистенційних категорій життя – смерті, добра – зла, свободи – несвободи. Визначено важливі аспекти творчого пошуку в реалізації письменницького задуму, сюжетної складової, позасюжетних елементів.

Ключові слова: Галина Пагутяк, авторський стиль, літературне вісімдесятиріччя, герметичний простір, існування, свобода – несвобода, сон, смерть.

Постановка проблеми. У 70-80 роках ХХ століття стає очевидною втрата довіри в українському суспільстві до комуністичної ідеології, громадяни, надто ж інтелігенція, починають пасивно чи й активно протестувати проти радянського способу життя. У відповідь розгорнулася чергова хвиля арештів та переслідувань. Вона зачепила багатьох діячів мистецтва, літератури зокрема. В'язнями сумління стали І. Гель, О. Гейко-Матусевич, І. Калинець, І. Кандиба, З. Красівський, В. Марченко, О. Мешко, М. Осадчий, Є. Сверстюк, В. Січко, Г. Снігирьов, В. Стус, О. Тихий, О. Шевченко та інші.

Незважаючи на нелегкі суперечливі умови розвитку, у цей час відбувається пробудження національної свідомості, особистісне Я переважає над колективним «ми». Актуальними стають питання національної свідомості, гідності, відбувається повернення до глибинного – фольклору, до пошуків коренів українського народу, його давніх джерел. Суспільство цікавиться своєю історією. Молоді літератори незадоволені панівним режимом, відсутність правди підсилює обурення народу.

Письменники сімдесятники-вісімдесятники сягають нового рівня художності, у їхніх творах відсутнє розмежування між свідомим та підсвідомим, раціональним – ірраціональним, добро і зло мисляться не як антитеза, а насамперед як категорії, що співіснують у симбіозі, відбувається переосмислення моральних та етичних цінностей, повернення до першооснови – землі, тому характерними стають мотиви пантеїзму. В. Даниленко у передмові до антології сучасної української новели зазначає: «... представлені у збірці «Квіти в темній кімнаті» герметики Алла Тютюнник, Олег Лишега, Володимир Назаренко, Галина Пагутяк, Костянтин Москалець, незважаючи на те, що вступали в літературу в різний час, належать до однієї естетики, виробленої в сімдесяті роки» [1, с. 7]. Поза увагою письменників залишалися суто соціальні проблеми. Натомість набувають поширення екзистенційні мотиви самотності, християнської містики (Катерина Мотрич), завмерлий час властивий герою В. Назаренка, він намагається втекти у теперішнє, адже реальний світ зруйнований, втіха є лише в спогадах. У новелі «Дивись назад» Г. Пагутяк «для хлопчика і його матері не лишилося навіть цієї втіхи» [1, с. 8]. Зачинателем літератури вісімдесятництва, на думку В. Даниленка, став В. Тарнавський.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Творчість Галини Пагутяк часто ставала об'єктом дослідження літературознавців. Про художню вартість навіть першої книги «Діти» позитивно відгукнулися відомі науковці, вона стала об'єктом дослідження І. Білої [2], Т. Вірченко[3], В. Приходько[4]. Так, на думку першої, діти губляться серед дорослих, відмежовані від них наче стіною, «Втрата любові сприймається як катастрофа, біблійний апокаліпсис, що його авторка зображує в кінці твору» [2, с. 391].

Мета статті – дослідити життєвий і творчий шлях Галини Пагутяк початку 80 років ХХ століття, проаналізувати проблематику першої збірки «Діти», з'ясувати основні мотиви та теми, особливості стилю письменниці.

Виклад основного матеріалу. Галина Василівна Пагутяк розпочинає свою творчу діяльність на межі 1970 – 80-х років. Її кредо: «Я з тих людей, яким більше подобається виходити у вікно» [5, с. 523].

Письменниця народилася 26 липня 1958 в с. Заколоть Дрогобицького району Львівської області в родині Василя Пагутяка та Іванни Басараб. Батьки працювали вчителями, у них було багато роботи, тому змалку в дівчини сформувалося відчуття самодостатності, упевненості у власних діях, що і сприяло розвитку самостійності, швидшому дорослішанню. Знайомі та рідні неоднозначно сприймали Галину, адже вона була наймолодшою в сім'ї, не такою, як усі, до того ж рудоволосою, що викликало нерідко скептичне ставлення, навіть глузування: «Від самого початку я була приречена на ізоляцію від загалу» [6, с. 8].

Галина Пагутяк трепетно ставиться до історії свого роду, намагається з'ясувати походження власного прізвища. На її думку, родові ім'я «Пагутяк» пов'язане із фракійськими біженцями, вихідцями із Албанії, які оселилися в Карпатах ще у V столітті. Глибше Галина Василівна дослідила родовід з боку матері. Уважає своїми предками шляхтичів Страшевичів, які були боярами князя Лева Даниловича. Письменниця ретельно простежує генеалогічне дерево діда: «Як я собі гадаю, це ті Басараби, що їхня династія правила Молдовою ще з X століття, і славнозвісний Дракула насправді писався Влад Басараб» [7, с. 8].

Коли помирає дід Григорій Басараб, сім'я переїжджає до Урожа. Десятирічна дівчинка замислюється над екзистенційними проблемами буття, тоді вперше й «відчула власну смертність і спротив безсмертної душі існуванню» [8, с. 313]. У дитинстві захоплювалася читанням книг, зокрема давньоєгипетських молитов, гімнів, вони настільки зачарували Галину, що і спонукали до обрання шляху в літературу.

У тринадцять років дівчинка пережила перше справжнє потрясіння – у неї «стався істеричний напад...», коли ховали діда Семена, «тоді я дуже боялася мертвих» [7, с. 7]. Інтригували школярку розповіді старших сусідів, що приходили до бабусі, про потойбічні сили. Це і загостило інтерес до паралельного світу, зокрема до опирів, відьом.

Різноманітність книг із філології та стародавньої історії, бажання пізнати рідний край не залишало Г. Пагутяк, прочитані історичні романи сприяли розвитку творчої натури. Саме це і стало підґрунтям для зацікавлення археологією. Навчаючись у школі, допитлива юнка із задоволенням проводила розкопки, захопила цією справою весь клас. Так зародилася мрія здобути фах археолога.

Та стати студенткою історичного факультету не судилося, адже обов'язковим було членство в комуністичній партії. Коли вступ до Київського національного університету ім. Т. Шевченка не увінчався успіхом, дівчина розпочинає літературну кар'єру – пише першу повість про навчання в 10 класі і надсилає до Києва, у Спілку письменників. По тому початківцю запрошують на Всеукраїнську нараду молодих літераторів. Не ставши студенткою омріяного вишу, не маючи ніякої спеціальності, Галина Пагутяк іде працювати в колгосп.

І все-таки її найпотаємніше бажання – вирватися із рідного гнізда, подальше від рідного дому: «Я хотіла свободи, власного шляху. У вісімнадцять років, узимку, я втекла з дому... Куди подалі. До Одеси. Бо моря я не бачила. Я взагалі вперше побачила потяг у сімнадцять років» [7, с. 9–10]. По закінченні професійно-технічного училища, де отримала фах плиточника-штукатур, молодий спеціаліст улаштовується на Бориславський завод порцеляни. Цей нелегкий період життя письменниці згодом відтворить у повісті «Книга снів і пробуджень». Сам Борислав Галина сприймала як місто-вампіра (згадаймо повість Івана Франка «Борислав сміється», де зринають подібні асоціації). Часто виснажена, зморена нежіночною працею, дівчина все ж знаходить у собі сили для спілкування із зошитом. Працюючи у три зміни на конвеєрі, пише повість «Діти», сюжет якої наснився. І не дивно, адже до двадцяти років молода авторка прочитала найкращі зразки світової літератури, особливо захоплювала її, приваблює й зараз творчість Г. Гессе, Г. Маркеса, Т. Шевченка, література Близького і Далекого Сходу.

1982 року виходить друком перша збірка Г. Пагутяк «Діти» [9], яка складається із трьох повістей: «Діти», «Повість про Марію і Магдалину», «Лялечка і Мацько» та роману «Філософський камінь».

«Діти» – не так про панораму подій Другої світової війни, як про нелегкі стосунки молодих людей Адася і Єви, які спочатку із неприязністю ставилися одне до одного. Матері Марія і Стефа одружують Адася та Єву, щоб хлопця не вивезли до Німеччини. Євина заклопотаність роботою дратує Адася, адже юнка працювала в госпіталі, доглядала поранених ворожих солдатів. 16-річні підлітки пізнають не так страхіття війни, як відірваність від світу, вони навіть після весілля не відчувають свободи, бо залишаються під гіперопікою Марії – матері Адася. Підлітки не знають, яким повинно бути подружнє життя, адже воно в них радше нагадує не злиття двох закоханих душ, а данину «соціальним умовностям» [2].

Недомовленість, загадковість, символічність – характерні риси стилю повісті. Особливо показовим у цьому ракурсі є образ квітів. Зазвичай вони асоціюються із теплом, безкорисливою любов'ю, відданістю, привабливістю та красою, у цьому ж творі те, що має одухотворювати – високе, піднесене, стає потворним, викликає неприязнь: пахнуть запаморочливо, нудотно, тому що німці звозять їх фірами на парфумерну фабрику. Адася ненавидить квіти, адже працює на фабриці, де загарбники знущаються із нього, примушуючи пити спирт. Авторка тонко передає стан Адася та Єви, коли вони відмовляються йти на роботу, а вирішують зачинитися в будинку. Наодинці молоді люди розмірковують про смерть, хвилюються про те, що хтось перший піде із життя. Це, зокрема, насторожує Єву. Напружена атмосфера в домі стає причиною злості дівчини. Ніби спокійна, урівноважена, юна дружина намагається витримати всі емоційні спалахи Адася. Але психічних сил не вистачає. Зрештою нервовий зрив стає причиною смерті: дівчина розбиває

портрет Адася і в розпачі вибігає надвір. Гнів жене її до улюбленої річки, де на неї чекає смерть – від рук німців. Образ річки також набуває символічного значення. Невипадково Єва любила бігати до неї. Плин води таїть у собі спокій, рівновагу, дарує відпочинок Євиній душі.

Уже в першій повісті письменниця створює паралельний світ, у якому герої намагаються заховатися від жахів війни, цинічного, жорстокого існування, але неспокій витав у повітрі, з'їдав їхні душі. Герої стражденні, самотні навіть серед людей, позбавлені радості, мають багатий внутрішній світ, але не можуть досягти найважливішого – родинного затишку, щастя. Письменниця порушує екзистенційні питання буття, вдається до образів-символів, ліричних відступів, якими ілюструє сни.

У повісті практично відсутні портретні деталі, немає безпосереднього опису рис характеру, але ми можемо уявити персонажів за їхніми поведінковими реакціями.

У передмові до збірки відомий літературознавець М. Жулинський наголошує: «У зворушливому сум'ятті народжувалися надії на вічну, наївно захищену замкненими дверима від бруталності війни любов» [9, с. 9].

Отже, «Діти» – це гімн безтурботній молодості, дитячо-наївним стосункам, спроба досягнути суперечності існування. Авторка моделює герметичний світ домішки як схованку від світу цивілізації. Зображаючи самотність героїв, їхні максималістські погляди, наївність, Г. Пагутяк відтворює атмосферу щирості, відвертості, безпосередності, досягнення глибини родинного співіснування, осмислює трагізм втрати найдорожчого – людини.

У «Повісті про Марію і Магдалину» розгортаються дві сюжетні лінії. Самотня 27-річна Марія знаходить для себе розраду, купуючи різноманітні іграшки. Лише на перший погляд вона залишається спокійною, та її душу ятрить біль. Ще в студентські роки зустрічалася з хлопцем Н: «Наша мовчазна домовленість була грою двох самотніх людей з набутим комплексом неповноцінності» [10, с. 69]. Навіть світське товариство, куди запросила дівчину подруга Олена, для Марії було чужим і нецікавим. Через жалість до kota, якого прихистила, Марії довелося змінити помешкання, бо господиня не злюбила тваринку. У час розчарування дівчина опиняється на вулиці, та знайомий Дмитро намагається розрадити її, веде в кінотеатр, заспокоює, у них зав'язуються приязні стосунки. На новій квартирі Марія знайомиться із хазяйкою – Магдалиною. Хоч у неї і складається надалі все вдало, та дівчина панічно боялася смерті. Страх смерті переслідував Марію завжди, особливо при народженні дитини.

По-іншому склалася доля Магдалини. Жінка працювала в аптеці, але вихід на пенсію став кризовим моментом. Життя втратило звичайні барви, стало сірим, безраднішим. На цьому тлі авторка відкриває нам минуле Магдалини. До війни в неї були гарні стосунки із коханим Василем, та, на жаль, він загинув. Перед загрозою вивезення до Німеччини 16-річною дівчиною оволодів суїцидальний настрій, апатія до життя. У цей час Магдалину знайомлять із простакуватим хлопцем Петром, і вона, убачаючи в цьому свій порятунок, дає згоду на заміжжя.

«Повість про Марію та Магдалину» – психологічна за своєю сутністю. Марія відчужена від суспільства, не має власної домішки, змушена шукати собі прихисток в інших людей. Рятуючись від суєти буднів, вона втікає до лісу, зливається там із природою, відпочиває, черпає сили для життя. Письменниця підкреслює, що дівчина неприваблива, але має сильний характер. Марія усвідомлює, як важко знайти справжніх друзів, які б її зрозуміли, сприйняли.

В образі Марії авторка показує тип «інакшої» особистості, самотньої, відмежованої від світу, яка намагається знайти гармонію не серед людей. Подібну думку висловлює Ірина Біла [11]. Письменниця зацентровує увагу на невлаштованості буття героїні, невпевненості у завтрашньому дні. На противагу ж Марії, Магдалина хоч, на перший погляд, щиросердна людина, проте завжди чимось невдоволена, має завищену самооцінку. Вони обидві страждають і певним чином доповнюють одна одну, діляться своїм душевним багатством, яке в них пробивається джерельцями крізь негативні віддзеркалення дійсності.

У казці «Лялечка і Мацько» теж розгортаються дві сюжетні лінії. Перша оповідає історію п'ятирічного міського хлопчика, що має вже свої звички, настирний характер, уміє маніпулювати дорослими. Розпаньканий мамою, він потрапляє в село до дідуся та бабусі. Тамтешні умови існування чужі для нього, вони шокують хлопчика. Дитяча душа не може сприйняти не тільки середовища, в яке вона потрапила, а й людей із цього оточення. Дитина не реагує на зауваження дідуся, не слухається бабусі. Але й установити свої правила не може, тому перебуває у

депресивному стані. Навіть коли приїхала мама і намагалася приголубити сина, той підсвідомо ухилився, бо його душа поранена.

Друга частина начебто не пов'язана із першою. Авторка знайомить нас із лисом Мацьком та Сорокою. Лиса Мацька вигадав сам Лялечка. Це його віртуальний друг, його помічник, той, хто його розумів.

Мацько, що був невизнаним художником, мав творчу натуру, довіряв друзі Сороці все найпотаємніше, радився із нею, звіряв їй свої мрії та задуми. Авторка уміло добирає епізоди, через які ілюструє душевний занепад персонажа. Організація власної виставки для лісових мешканців принесла лису замість очікуваної слави лише збитки – миші погризли картину. Депресивний стан невдахи, розчарування штовхає його на жакливі вчинки. Він не бачить сенсу життя і спочатку думає про самогубство, а потім розлючений задавлює Сороку.

Спорідненість душ і сподівань зводить Лялечку і Мацька, вони стають друзями. Тим більше, що хлопчик торкається близької для Мацька теми: «Лисику, а ти вмєш малювати?»

У хлопчика, якого не розуміють дорослі, виникає бажання жити в лісі. Він із радістю йде з лисом на карнавал, але не знаходить і там відряди, спокою, гармонії буття.

В образі лиса письменниця моделює тип творчих людей, яких не розуміє оточення. Хоча, врешті-решт, у творі перемагає справедливість – лісові мешканці все-таки визнають геніальність Мацька.

Різноплановість повісті змушує замислитися над визначенням її жанру: казка, фентезі. М. Жулинський у передмові до книги пропонує свої версії: розповідь про ірреальну ситуацію, казково-фантастична історія життя найчарівнішого і найвродливішого лиса у цілому світі, повість-феєрія, імпровізація на теми дитячої фантазії [9].

Отже, «Лялечка і Мацько» написана як для дітей, так і про них. Теми, порушені у творі, вирізняються актуальністю для сучасних школярів, спонукають замислитися про дружбу, своє призначення в житті, ставлення до оточуючих, про допомогу ближнім, про визначення себе як творця.

Роман «Філософський камінь» складається із уривків щоденників, листів, записок, казок про демонічну жінку тощо. Із записок пенсіонера дізнаємось про його нелегкий життєвий шлях. Захоплення хімією навіть на пенсії дало героєві поштовх до пошуку філософського каменю. А для чого він потрібен, навіть сам Іван Дмитрович не може зрозуміти. Герой відчуває наближення смерті (згодом помирає), тому про камінь розповідає маленькому хлопчикові, який тримає секрет у таємниці. Інший персонаж, Очевидець, шкодує, що не взяв рецепт приготування каменю.

Не менш цікавий і важливий інший персонаж Данило Процик, безвідповідальний робітник, пиятик, про якого ми дізнаємось з листів Даникової матері. Мати дуже хвилюється за своїх дітей Соню та Даника, але гіперопіка руйнує її саму зсередини, вона не впорується з своїми емоціями, навіть з'являється бажання повіситися. Тому пише листи своїй малолітній доньці – сестрі Данила.

Для школярки Людмили, подруги Соні, найліпшим співрозмовником є щоденник, якому можна висповідатися, довірити найпотаємніші думки, мрії. Вона, як і всі дівчатка, хоче бути коханою та щасливою. Стає цьому на заваді її неприваблива зовнішність, тому дівчина живе зі страхом вирости. Людмила уникає неформального спілкування із однолітками. Сором'язливість та страх заважають дівчині бути собою.

В образі ж Даника письменниця показує деградацію, духовний занепад особистості, яка не може самостійно розвинути через надмірну любов матері.

Образ філософського каменю письменниця безпосередньо не дешифрує, а дає змогу читачам збагнути сутність вкладеного поняття. Символічне значення його – щось потаємне, духовне, що несе в собі злагоду, затишок, любов, істину.

Висновки. Проаналізувавши ранню творчість письменниці, робимо висновок, що на тлі літературної традиції початку 80 років ХХ століття Галина Пагутяк вирізняється своєрідністю бачення, оригінальністю порушених тем – війни, нелегких наївно-дитячих сімейних стосунків, а також власним стилем письма. Повісті та роман першої збірки контрастні за своєю тематикою, по-різному розкривають вічні проблеми життя і смерті, самотності, страху, свободи – несвободи, екзистенційних пошуків сенсу існування, духовного занепаду і спустошення особистості. Герої

не мають свободи, не визначають самостійно суть свого існування, а примушені діяти в реаліях жорстокого цинічного світу, при цьому намагаються сховатися в герметичну мушлю свого уявного життя.

Список використаної літератури

1. Даниленко В. Історія одного ісходу // Квіти в темній кімнаті. Сучасна українська новела. Найяскравіші зразки української новелістики за останні п'ятнадцять років [упоряд., передм., літ. ред. В. Даниленка] / Володимир Григорович Даниленко. – К. : Генеза, 1997. – С. 5–15.
2. Біла І. Мотив втраченого дитинства (на матеріалі повісті Галини Пагутяк «Діти») / Ірина Біла // Актуальні проблеми слов'янської філології : зб. наук. праць / відп. ред. В. А. Зарва. Серія : лінгвістика і літературознавство. – Бердянськ : Бердянський державний педагогічний університет. – 2009. – Вип. XXI. – С. 387–392.
3. Вірченко Т. Характеротворення дитини в повісті Галини Пагутяк «Діти» / Т. І. Вірченко // Актуальні проблеми слов'янської філології : зб. наук. праць / відп. ред. В. А. Зарва. Серія : лінгвістика і літературознавство. – Бердянськ : Бердянський державний педагогічний університет. – 2009. – Вип. XXI. – С. 441–445.
4. Приходько І. Мрія про сонячні галявини / Ірина Приходько // Жовтень. – 1984. – №10. – С. 122–125.
5. Панченко В. Галина Пагутяк: «Я з тих людей, яким більше подобається виходити через вікно...» / Володимир Панченко // ЛітАкцент. – К. : Темпора, 2008. – Вип. 1. – С. 523–526.
6. Пагутяк Г. Автобіографія без дат і майже без фактів / Галина Пагутяк // Захід сонця в Урожі. Книга вершинна: романи, повісті, новели та оповідання / вид 3-тє, доповн. – Львів : Піраміда, 2016. – С. 7–11. – (Літературно-художнє видання).
7. Коскін В. Усе висміяли, перевернули, вирубали сад і побігли за грантами / Володимир Коскін // Українська літературна газета. – 2010. – №8 (14). – С. 8–9.
8. Анкета «Письменництво: важкий хрест чи лавровий вінець» : Галина Пагутяк // Письменництво: важкий хрест чи лавровий вінець? [текст] : анкета / упоряд. В. Бондар. – К. : Ярославів Вал, 2010. – С. 313–316.
9. Жулинський М. Чому на сонячній галявині плакав лис? Передмова // Г. Пагутяк. Діти : повісті і роман. – К. : Радянський письменник, 1982. – С. 5–12.
10. Пагутяк Г. Діти / Галина Василівна Пагутяк. – К. : Радянський письменник, 1982. – 320 с.
11. Біла І. Опозиція світ / людина як екзистенційний концепт розкриття абсурдності світу // Ірина Біла // Український смисл. – 2012. – №1. – С. 241–249.

References

1. Danylenko V. (1997). Istorija odnogo iskhodu (The story of one outcome). Kvity v temnij kimnati. Suchasna ukrajinsjka novela. Najjaskravishi zrazky ukrajinsjkoji novelistyky za ostanni p'jatnadecjatj rokiv (Flowers in a dark room. Modern Ukrainian story. The most striking examples of Ukrainian short story for the last fifteen years). Kyiv: Genesis, pp. 5–15 (in Ukr.)
2. Bila I. (2009). Motyv vtrachenogho dytynstva (na materialy povisti Ghalyny Paghutjak «Dity») (Motive of lost childhood (based on the novel by Galina Pahutyak «Children»). Aktualjni problemy slov'jansjkoji filologhiji : zb. nauk. Pracj. Serija : lindhvistyka i literaturoznavstvo (Actual problems of Slavic Studies: Coll. Science. papers Series: linguistics and literature). Berdyansk: Berdyansk State Pedagogical University, vol. XXI, pp. 387–392 (in Ukr.)
3. Virchenko T. I. (2009). Kharakterotvorennja dytyny v povisti Ghalyny Paghutjak «Dity» (The character of the child in the story of Galina Pahutyak «Children»). Aktualjni problemy slov'jansjkoji filologhiji : zb. nauk. pracj / vidp. red. V. A. Zarva. Serija : lindhvistyka i literaturoznavstvo (Actual problems of Slavic Studies: Coll. Science. papers / ex. ed. V.A. Zarva. Series: linguistics and literature). Berdyansk: Berdyansk State Pedagogical University, vol. XXI, pp. 441–445 (in Ukr.)
4. Prykhodjko I. (1984). Mrija pro sonjachni ghaljavyny (The dream of sunny lawns). Zhovtenj (October) , 10, pp. 122–125 (in Ukr.)
5. Panchenko V. (2008). Ghalyna Paghutjak: «Ja z tykh ljudej, jakym biljshe podobajetsja vykhodyty cherez vikno...» (Galina Pahutyak: "I am the one of those people who like to go out from the window ..."). LitAkcent (LitAksent). Kyiv: Tempora, 2008. – Vol. 1. – P. 523-526. (in Ukr.)
6. Paghutjak Gh. (2016). Avtobiografija bez dat i majzhe bez faktiv (Autobiography without dates, and almost no facts). Zakhid soncja v Urozhi. Knygha vershynna:romany, povisti, novely ta opovidannja (Sunset in Urozh. Highlands book: novels, short stories, novellasand stories). Lviv: Pyramida, pp. 7–11. (Literary publication) (in Ukr.)
7. Koskin V. (2010). Use vysmijaly, perevernuly, vyrubaly sad i pobighly za grantamy (All ridiculed, turned over, cut down the garden and ran for grants). Ukrajinsjka literaturna ghazeta (Ukrainian literary newspaper), 8 (14), pp. 8–9 (in Ukr.)
8. Anketa (2010). «Pysjmennyctvo: vazhkyj khrest chy lavrovyj vinecj» : Ghalyna Paghutjak (Form «Writing: heavy cross or laurel wreath»: Galina Pahutyak) Pysjmennyctvo: vazhkyj khrest chy lavrovyj vinecj? (Writing: heavy cross or laurel crown?) . Kyiv: Yaroslaviv Val, pp. 313–316 (in Ukr.)

9. Zhulynskij M. (1982). Chomu na sonjachni j ghaljavyni plakav lys? Peredmovna (Why was crying the fox on a sunny lawn? Preface). Gh. Paghutjak. Dity : povisti i roman (G. Pahutyak. Children: stories and novel). Keiv: Soviet writer, pp. 5–12 (in Ukr.)
10. Paghutjak Gh. (1982). Dity (Children). Kyiv: Soviet writer (in Ukr.)
11. Bila I. (2012). Opozycja svit / ljudy na jak ekzistencijnyj koncept rozkrytja absurdnosti svitu (Opposition world / human as an existential concept of opening the absurdity of the world). Ukrajinskijj smysl (Ukrainian meaning), 1, pp. 241–249 (in Ukr.)

HALAIEVA Oksana Mykolaivna,

Applicant at the Department of Ukrainian literature and comparative studies, Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy
e-mail: galayeva-oks@ukr.net

THE ISSUE OF EARLY WORKS (TEXTS) OF GALINA PAHUTYAK

The article examines the life and creative career of G. Pahutyak at 1980's. The author has attempted to interpret the artistic style of the writer in the context of the literary traditions of that period and determine her research for innovative approaches. Analyzed the author's creative works, showed the system of images, presented the main characteristics, found common features of all creative palette. Considered artistic details, elements of creation the characters. Special attention is paid to writer's artistic realization of existential categories: life – death, good – evil, freedom – the unfreedom. Found important aspects of creativity in the implementation of writer's idea, story component and overtopic elements.

In 1970 - 1980's, there was a wave of arrests of prominent artists in Ukraine, Galina Pahutyak started to write her stories.

The goal of the article is to follow life and career of the writer, find out the main themes and motives of the first book «Children», identify problems of three stories and a novel, explore their own architectural style.

Writer was born in the village Zakolot, Lviv region. The author explores genealogy from the V century. It is noted that stories of neighbors caused an interest to demonology, young girl was interested in history of native land. She dreamed to be an archaeologist. Working in porcelain factory, she wrote the first story «Kids», which she dreamed about. The events of the Second World War in her story depicted in the background. The article emphasized how difficult 16-year-old teenagers to be in the air-tight space. Author affected existential questions of escape, unfreedom, death, which vividly illustrate the inner world of the characters. Galina Pahutyak in her mystery style uses the method of sleep, calm manner of storytelling about terrible events.

Analyzing the story «About Mary and Magdalene», we payed attention to the two story lines - the life of 27 years old Mary and Magdalene on retirement.

Story inherent psychological, heroes are not happy with their humanbeing, insecurity, loneliness, isolation from the world.

Through the prism of the story «Lialechko and Matsko» modern reader will fall into a fairy-tail. Studied the psychological state of 5 years old boy, who came to the village to his grandmother, he does not perceive the adults surrounding. Friendship with fox changed the emotional state of the child. Such friendship is strong, the boy trusted Matsko and goes to the forest with him. The boy overcomes a kind of barrier. Firstly unrecognized artistic talent of fox at the end become very successful.

The story is for children and about children teaches to value friendship and trust to others and take care for environment. Among the other stories of the writer's collection fairy-tale became special.

Philosopher's Stone consists of letters, memoirs (reminiscences). Ivan Dmitrovysh is searching for the Philosopher's Stone, shared this secret with the little boy. Buster Protsyk shown as an irresponsible man. Having a good job he lost it.

His daughter's Sophia extrawardship leads to thoughts about suicide - to hang himself. Galina Pahutyak did not open the value of the philosopher's stone, and gave a chance to imagine it.

Galina Pahutyak began her creative work in 1980's, but it was different from contemporary literary traditions. Existential research for meaning of life, air-tight space, lack of freedom, fear, death are dominated in her works.

Keywords: Galina Pahutyak, author's style, literary 1980's, tight space, existence, freedom – unfreedom, dream, death.

Одержано редакцією 13.01.2016
Прийнято до публікації 08.12.2016